

Kiadóhivatal:
Molnár-féle nyomda r.-t., Kesziné
basár.
Az előfizetési pénzek és hirdetések
ide küldendők.
Hirdetések
legjutányosabb számítással, díj-
szabás szerint.
Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bazterd István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények.
Előfizetés:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.
Néptanítóknak,
ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belemunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felolós szerkesztő: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hanyatló városok.

Az évről-évre kibocsájtott statisztikai adatok szomorú világot vetnek a magyar városok népesedési mozgalmára. Az egész világon elterjedt nézet, hogy Franciaország az, mely szaporodási statisztikájával a leg-hátrább áll a kontinens népesedési mozgalmánál, ám úgy látjuk, hogy sok magyar város felvehetné a versenyt a szomorú porondon s bizonyára ő nyerné el a pálmát is.

A törvényhatósági városok egy ötöde részben stagnál, részben passzív szaporulatot mutat a legutolsó 31 esztendő statisztikáját tartva szem előtt. E városokban a maximális szaporulat százalékokban kifejezve 19.5 százalék volt, míg a minimális szaporulat 9.6 százalékot sem ért el. Így névszerint a szaporulat Zomborban 31 év óta 24 százalék, Pancsován 17.8, Baján 10.4, Selmeczbányán 16.7, Verseczen 17.4 százalék.

A rendezett tanácsú városok közül a stagnáció a következőkben észlelhető: Kézdivásárhelyen a szaporulat az utolsó 31 év alatt 19.9, Békésgyúria, Kismarton 19.11, Nagykároly, Szamosújvár 19, Szászrégen 18.8, Szilágysomlyó 18, Fehértemplom 17, Esztergom 16.6, Bártfa 15, Veszprém, Szentés, Bazin, Medgyes 10—14, Pozsonyszentgyörgy, Ujbánya 1869 óta 5, Szepesolaszi és Rozsnyó 6, Modor 3.5, Szentendre, Breznóbánya 2.5, Gyöngyös pedig csupán 0.3 százalék szaporulatot mutat.

Tizenöt város népesedési mozgalmára pedig egyenesen passzív. Vagyis létszámuk évről-évre csökken, ami a bizonyos tönk előjele. Ezek betürendben a következők: Abrudbánya, Dobsina, Felsőbánya, Gölniczbánya, Jolsva, Kisszeben, Leibic, Lócse, Lubló, Nagyrócze, Szakolca, Szepesolaszi, Szepesváralja, Vizakna és Kamenicza.

Észrevehettük, hogy a városok tulajdonom többsége felvidéki, hol a kivándorlás, a szociális viszonyok mostohasága s az erkölcsi tekintetben igen kárhózas „Egyke“-rendszer a lakosság pusztulására vezetett. Mindenesetre nagyban hozzájárul még e bajokhoz az a gazdasági körülmény is, hogy az ottani vidék virágzó bányászata pusztulásnak indult, az aknák kimerültek s új tárnák nyitására, művelésére nem akad vállalkozó tőkepénzes. Ezek sajnos, igen szomorú eredmények s a javulást nem egyhamar remélhetjük.

De a stagnáló városok közé Szekszárd is bátran odasorolható. Népeségének emelkedése alig valamelyes. A legutolsó népszámlálás mérlegét nagyon lebillentette egy sereg vasutasnak Bátaszékre áthelyezése. Ami a város külső képét illeti, gyarapodott ugyan az utolsó évtizedben egy pár díszesebb épülettel, dehát mindez, nem ama

bizonyos »rohamos haladás«. Hogy végrehaladásra rendezett tanácsú város lehetünk, ez már valami. Csakhogy itt is van egy kis baj, az, hogy megkéstünk egy pár évtizeddel. Hol lenne ma Szekszárd, ha a régi jobb időköt okosan felhasználja? Azóta legalább átesett volna a városok »gyerekbetegségén« s ma küzd a rengeteg pótlóval, amely 3 év alatt 45 százalékról 82 százalékra sőt, ha a betegápolási, hitközségi terheket is hozzá vesszük, 100 százalékon felüli összegre felszökött . . .

De ne recrimináljunk. Mindig azt hirdettük, hogy aki haladni akar, annak nem szabad visszariadni semmi áldozattól, most sem vádként hangoztatjuk a városi pótlóknak ily rohamos emelkedését, de csupán csak azért, hogy rámutassunk a városok hanyatlásának igazi okára, amely szerintünk nem más, minthogy teljesen magukra vannak hagyatva s így nem bírnak lépést tartani a fejlődő étellel, annak száz meg száz újabb követelésével.

Jó, olcsó városi közigazgatást kell tehát legelőször is teremteni s megszabádtani a jelenlegi adminisztrációt súlyos terheitől. Évek óta hánunk már a városok tervbe vett segélyezéséről, de az üdvös észme még nem jutott tovább az »anketkezésnél«. A fogyasztási adók bizonyos részének átengedését is hányszor ígérték már s bizony azzal sokat lehetne segíteni a városok baján, csakhogy az államnak is mind mostohábbak lesznek anyagi viszonyai. S hol késik a rendőrség államosítása? — Amit ez a költséges apparátus végez, az már csakugyan tisztára »állami feladat.« S mi szükség van a városok árvaszékére, illetve árvapénzkezelésére, amikor a vármegye pénztárait egyszerűen elkönfiskálta az állam? S nem érett meg a városi szegény-ügy az országos rendezésre? S miért nem bizza az állam az adóügy teljes kezelését saját közegeire. A kivetés, sürgetés, ellenőrzés költségei címén hány százezer koronát lehetne megtakarítani?!

Ime hamarjában mennyi sok tehertől lehetne megszabadítani a városokat. Élhetnének azok ebben az esetben még igazi szociális s közgazdasági hivatásuknak is, míg így összeroppannak a teher alatt, ekkor pedig recsegniroponni fog az állam épülete is.

A községi orvosok nyugdíjintézete.

A községi körorvosok orsz. nyugdíjintézeteinek létesítését az 1908 : XXXVIII. t.-c. írja elő olyképpen, hogy ennek a törvénynek életbe léptetése után egy évre fel kell állítani a községi orvosok új nyugdíjintézetét. A belügyminiszteriumban a szükséges előmunkálatokat megkezdték, mielőtt azonban végleges döntés történnék, Andrássy Gyula belügyminiszter szükségesnek tartja az érdeklét községi és körorvosok meghallgatását, hogy esetleges kívánságaikat

figyelembe vehesse. Evvégből 1909. február hó 12 én szaktanácskozmány lesz a belügyminiszteriumban, amelyen a vármegye területén alkalmazott összes községi és körorvosok képviselőiben egy-egy orvos fog résztvenni. Ezen az értekezleten a nyugdíjintézményre vonatkozó matematikai számításokat, tervezeteket s módokat is tárgyalni fogják.

Ezek szerint lesz:

1. Nyugdíj és agkori ellátás.

A nyugdíjigény 10 évi várakozási idő elteltével az évi fizetés, korpótlék és személyi pótlék összegének 40 százalékában állapítatik meg. Ez az arány betöltött szolgálati évenként 2 százalékkal nő és így 40 évi, megszakítás nélküli szolgálati év után 100 százalékra emelkedik, mely azután állandó marad. Negyven betöltött év után a nyugdíjhoz való jogosultsága az orvosnak akkor is megvan, ha nem szolgálatképtelenség miatt hagyja el állását.

Ez a kedvezmény azoknak az orvosoknak is biztosítatik, kik 65 ik életévüket már betöltötték s legalább 30 éven át tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tettek. Ezeknek azonban nem teljes összegű, hanem a tagsági éveik alapján őket megillető nyugdíjösszegre van igényük.

2. Özvegyi nyugdíj.

A tagsági kötelezettségnek legalább 10 éven át eleget tett orvos özvegyének az elhalt férjét megillető nyugdíjnak felét kitevő özvegyi nyugdíjra van igénye.

3. Nevelési járulék című, ha a. atya fizetési kötelezettségének legalább 10 éven át eleget tett, atyátlan árvák a következő ellátásban részesülnek: egy árva után fizeti az alap az özvegyi nyugdíj $\frac{1}{5}$ -ét, két árva után $\frac{2}{5}$ -ét, három vagy több árva után $\frac{3}{5}$ -ét. Szülőtlén árvák ennek kétszeresét élvezik. A nevelési járulék megszűnik, ha a gyermek 18 éves korát elérte, ha ezt megelőzőleg elhal, avagy leánygyermeknél, ha ezt a kort megelőzőleg férjhez mennek.

A végkielégítés abban az esetben esedékes, ha az orvos akkor hal el, vagy lessz szolgálatképtelen, mikor sem az özvegy és árva, sem maga az orvos ellátásra nem jogosult. A végkielégítés az egy évi törzsfizetés, személyi pótlék és az élvezett korpótlék 60 százalékában állapítatik meg.

A tervezet tekintettel van a jelenleg szolgálatban levő idősebb orvosokra is, akiknél azt contemplálja, hogy az 50—60 év közöttiek 5 vagy 10 várakozási évet megvásárolhatnak.

Ennyi nagyjából az új nyugdíjtervezet, amelynek megvalósítása egy régi kötelességteljesítés a közegészségügy lelkes bajnokaival szemben, akiknek derék, lelkes nemzeterősítő munkáját bizonybiz eddigelé még csak egy kis jóakarattal sem honorálták az arra hivatott hivatalos körök, de maga a nagyközönség sem.

A gyerek.

Uli tarisznyámból.

— A „Közérdek“ számára. —

Jó ideje már annak, hogy nyakamha vetttem a tarisznyát. Telve volt minden széppel, csupa csillogóval. Kizárólag szinmagyar volt az, ami tartalmát képezte. A mi dicső történelmünk egyes ragyogó lapjai. Amik elmondják nekünk, hogy hogyan miképpen lehetett Nyugot-Europa a „művelt nyugottá“; hogy mi voltunk az ajtón állók, míg ők belül nyugodtan rajzolhatták cirkulusaikat. Benne voltak a mi jeles magyar intézményeink, a mi nevelés rendszerünk, higieniánk és sok minden. Mind az, amit a jó szülők és áldott tanítóink szívünkbe oltva — utavalóul adnak.

Aztán zakatolt a vonat, dobálta a hajót a háborgó tenger csapdosó hulláma, de a tarisznyából semmi sem veszett el utközben. Föl is volt ut, alá is. Sok társal összeakadunk utközben. Így voltam én is. Nézték, nézegették azt a paszományos tarisznyát, amelyet még ők vagy nem láttak, vagy csak úgy fél füllel hallva róla — ismertek. Aztán egyik is, másik is bele kukintott. És látva benne a benne lévő sok szép fényességet, szerette volna megismerni. Meg is ismerhette, mert ki is pakkoltam itt is, ott is, másutt is.

Aztán ők is adtak. Kiürült a tarisznya, de meg is telt. Megfogadtam apám, anyám jó tanácsát — nem jöttem vissza üres tarisznyával. Van benne csillogó is, más milyen is. Lassanként majd ki-ki veszek tartalmából, hátha ki tudjuk választani s elkülöníteni a csillogót, a másikatól.

Ez is abból való, lássuk: csillog-e?

Azt mondták valahol messze, nagyon messze, hogy nem lesz abból derék, becsületes, egészséges munkás ember, akit nem erre nevelnek legkisebb korától. Ha nagy ur gyereke, ha szegény emberé, nevelni kell, hogy valamivé legyen. És mivel jobb, magasabb járatu ez a nevelés, annál derekabb nemzedék válik abból s annál magasabb lesz annak a nemzetnek képzettsége, értelmisége. És az a haza annál hatalmasabb, mert népe megelégedett lehet.

Ugy a szellemekben, mint a testiekben így van ez.

Megszületik a gyerek. Örül neki apia-anya. Nevelné is, de hívja a munkába az előtte logó — kenyér darab, amit el kell élni, hogy fentarthassa életét.

Svájcban úgy mint Francia- és részben Olaszországban is hatalmas apparátussal működő emberbaráti egyesületek sietnek áldást hozó munkásságukat kifejezni a haza, a nemzet érdekében. Az anya — gyermekét szive alatt hordva — nem járhat munkába, mert a születendő gyermekének épsége, egészsége rovására menne. De ott van ezzel szemben hogy teljes fizetését megkapja, sőt gyengélkedése esetén többet is, mert hiszen egyébként nem lenne-e anygall a csecsemő életre ébredése előtt? Aztán gondozás alá kerül az anya is, a gyermek is. Tanfolyamot végzett, lelkes honleányok veszik gondjukba s mindent megtesznek, csak hogy a társadalom derék tagjává nevelhessék majd az új szülöttet. Az anya eljárhat már kenyér keresetében: a gyermeke jó kezekre van bízva. Ott

vannak az említett emberbaráti intézmények: a tejcsernekok, csakis csecsemők számára, a közházak, a nevelőházak, a bölcsőde, mind-mind olyan dolog, ami pótolja mind azt, amit az anya nem tehetne meg, mert hiszen neki férjét keresetében kell támogatni. Hetenként megméri a csecsemőket, orvos megvizsgálja legalább is kétszer hetenként a fejlődését és ahhoz mérten kapja tejadagját, vagy más csont erősítő s húst fejlesztő táplálékát. Mindezt ingyen, ha szegény s ha képes a kiadás kiserésének fedezésére — ezt megfizetve. A szolgálatot, a bibelődést, egyszer ezen család lányai, máskor amazéi teljesítik. Akik önként jelentkeznek s akik szívükön viselik, hogy testben és lélekben erős emberek alkossák társadalmukat, nemzetüket.

Későbbben be kerül a bölcsődebe. Ott van naphosszat, míg anyja, apja munkába jár. Játszva tanul hasznos dolgokat, alapját annak, amire utóbb építeni fog. És jön az iskola: mely a gyakorlati életre neveli. Arra tanítja, hogy az élet küzdelem, amelyben győztes csak az lehet, aki testben és lélekben erős. És még akkor is éri a társadalom áldó kezét; de sőt későbbben is, amikor elkerülve idegen városba, a családok magukhoz veszik, hogy korszak helyett családi körben töltsék idejét. Kártya helyett a könyv forgatásával foglalkozzék.

És derék apává, anyává lesz, aki tudja, hogy családalapítással a boldogság otthonát teremti meg saját számára és hazájának, nemzetének ügyét szolgálja, amidőn derék tagokat nevel annak azokban, akik a szabad tanítás, népnevelés áldását érzik.

„A társadalom nyomán csakis nagy tömegek megmentésével lehet segíteni... S az embert az emberiség számára gyerek korában kell menteni és nevelni“ ezt mondta legutóbb egy nagy emberbarát. És milyen igazat mondott! — gondolkozzunk csak el rajta. Beláthatjuk, hogy így válik igazgá, amit Pascal olyan gyönyörűen megmondott: „Az emberek egész sora minden korban át úgy tekinthető, mint egy és ugyanaz az ember, aki mindig élt és mindig tanult!“

Koritsánszky Ottó.

A miről mindig lehet beszélni.

— Az egyke. —

Én ugyan hivatkozhatnám boldogult atyám pecsétnyomójának köriratára: „János ev. 19 r. 21. v.“ amit, ha kikeressük a szentírásban, ott

kat keltő Szilveszter este, gyerünk ki a szabadba, a mindig vigasztaló erdőbe.

A kutyáim mélyen alusznak a kályha mellett, a kis tacsók csak az imént, csaholt is ál-mában, biztosan rókaival álmodott, mégis a mint levezem a puskát a szegről, egyszerre talpon van mind a kettő s a kis tacsók felveri a ház csendjét csengő hangjával. A konyhagangról az öreg Mátyás madaram felel neki, mesterileg utánozza, hogy „nyit-nyaf“, mindjárt utána a sárgarigó füttyét, meg a macska nyávogását produkálja.

Az udvaron, a kut mellett levő madáretetőhelyen még vígan vannak a sármányok, de a cinegék már a fészekoduk nyílásai körül settenkednek, jóllaktak s aludni készülnek. Egyszerre ijedt csipogással surrannak a legsűrűbb bokrok közé, jöttemre otthagyták fenyvesbéli leshelyét a karvaly, de már el is érte lövésem. Egy ideig nyugta lesz kis vendégeimnek, mert karácsony másodnapján a nőtényét is hasonló sors érte.

A mint a kert licium kerítése mellett megyek, áll a vizslám. Tudom már, miről van szó, a „házi foglyaim“ tanyáznak ott. Felrepülnek, már csak ötven vannak, karácsonykor még nyolcan voltak.

A kert mögött mindjárt kezdődik az erdő, mintha csak dömnak hajójába lépnek. A vén tölgyfák, bár lehullott a lombjuk, nem állanak dísz nélkül, egyik részük úgy tele van fagyöngy bokorral, hogy egy angol grófságot el lehetne látni karácsonyi díszszel, másokat tetejükig befutotta a repkény úgy, hogy öröközöld olasz rókonaikhoz hasonlók. (Olyan a repkénylombos tölgy, mint az öregember, aki fiatal feleséget vesz: ékessége elszívja életerejét!)

A vizsla szépen mögöttem halad, de a daxli felfedező utakon jár. Most pl. erővel fel akar szaladni egy odvas fára. Nem csoda, jó magasán egy kis lyukból fekete fejecske kándik ki, de vissza is húzza mindjárt a bajuszát a

ezt olvassuk: „Amit megirtam, megirtam.“ Megirtam a véleményemet, hogy a házasságkötő anyakönyvvezető adna az új pár kezébe egy iratkát, a melyben ki lenne fejtve, miszerint maguk ellen vétkeznek azok a házások, akik leg-főlebb csak egy gyermeket, többet nem akarnak fölnevelni. Kardos Ferenc ur erre azt írta, hogy mire való volna ez, sok tenta elfogyott már ugyis ez ügyben. Jobb, ha a lelkészek prédikálnak az egykerendszer ellen. Igen ám, de ha sok tenta és nyomdafesték elfogyott is; kérдем, fogyott-e el eddig csak egy grammnyi nyomdafesték, a melynek lenyomata azok kezébe került volna, akiket éppen legközelebről illet? Prédikálásban nincs hiány. Lelkemre mondom, hogy én sokat prédikáltam e tárgyról, de tessék megengedni, hogy oly kézzelfoghatólag nem lehet mindent a templomi szöszékre vinni, mint a hogyan egy iratkában ki lehet fejteni. Miért ne jönné a prédikáció segítségére az írott, a nyomtatott beszéd, a hatóság és társadalom áldozatkészségével azok kezébe juttatva, akiket legközelebről érdekel?

Tehát: „amit megirtam, megirtam“ — indítványomat vissza nem vonom, mert nem győződtem meg egy olyan actió hiábavalóságáról, a mely még megkísérelve nem volt.

De térjünk át Kardos Ferenc urnak ellenem intézett súlyos vádjára, mely szerint az a protestáns lelkész, aki nívélhez nem jár ki vállást tanítani, nem teszi meg a kötelességét.

Az a megvádolt protestáns lelkész én vagyok. Elég fájdalmas nekem ez a kényszerű kötelesség mulasztás. De megnyugtató másrésztől a lelkiismeret, hogy nem éppen én vagyok az oka. 16—18 kilométernyi távolságra gyalog kijárni képtelenség. Egyszer voltam kinn, akkor is magam fizettem a fuvar, a nagytiszteletű ref. esperes ur meghívására (most egy esztendeje). Akkor a hívek elhatározták, hogy a községi tanító urnak, aki evang. vallású, fizetnek minden protestáns iskoláért évenként egy koronát, hogy tanítsa a vallást; a tanító ur erre ígéretet is tett, de aztán nem sokára sajnosan értesültem, hogy nem fizettek s a tanító ur, nem is tanít vallást.

Tehát az akkor jegyzőkönyvbe vett intézkedések — kinek a hibájából, nem tudom — füstbe mentek. Erről az egyházi főhatóságnál jelentést tettem, a baj orvoslására intézkedést kérve.

Meglehet, hogy tek. Szerkesztő ur magán uton nyert értesülésre hivatkozik, midőn Kardos ur sorai közt megjegyzi, hogy „úgy tudjuk, a

nyest, amint engem észre vesz; rossz a lelkiismerete, sok tojáshej hever a tanyája körül.

A szálerdőt póznás váltja fel. A mint a széles lénián végig megyek, bebetekintek a keresztléniákba. Az egyiken őz áll, nem tudom suta-e vagy bak, mert a bak is ilyenkor télinség idején „becsapja“ gyönyös fejdíszét; csak hogy öneki nem kell tavasszal kiváltania!

Az etetők rendben vannak, jól megrakva a nyáron szedett, szárított gallyakkal. De még nem igen veszi fel a vad, sok helyen hó nélkül fekszik a jó rozsvetés, oda járnak ki esténként.

Észre sem vettem, hogy feljutottam a hegyre. Körülöttem sűrű, gazos tavalyi vágás terül el, a legmagasabb ponton egy csucskaszár, viharverte öreg szilfa áll, mindenki csak úgy hívja, hogy „az egyes szilfa“. Egy pár félig felpörkölt boróka bokor van körülötte s minden irányban pompás kilátás nyílik innen. Már t. i. máskor, mert most a láthatár ködbe vész, csak a barna erdő gyönyörködteti a szememet. Nem messze tőlem egy pár pirók ugrál a havon, láthatatlan szemeket csipegetve.

Elöl három ur fréz színű mellényben, utánuk egy hölgy hamuszürke derékban. Érdekes, hogy minden állatnál, de főképp a madaraknál mennyivel szebb a him, kivéve talán a karvalyt, melynek nőténye csodálatosképen majd kétszer akkora, mint a him.

Brrr... már el is tűntek, vajon mitől riadtak meg?

Egy szarvasbika lépett ki a tisztásra. Nem vesz észre, bár ugyancsak tekintget felém, magasra emelt koronával. A kutyáim hallhatóan szimatolnak feléje, közben kérdőleg tekintenek rám s a bika ismét eltűnik a sűrűben.

De már nagyon esteledik, menjünk haza...

Az egész háznépe bement a faluba, csak magam vagyok itthon, no meg az öreg, sánta „Lajos-jäger“, aki olyan mindenféle a háznál.

Mikor aztán elolvastam az ujságjaimat s

Velencei galambok.

Egy ifju párt láttam a Márk-teren,
A sok galambnak szórta a szemét,
A kis asszonyka tapsolt: »nézze csak,
Milyen szelid mind s lássa, hogy szeret!«

S csókolta sorba a galambokat,
De a férfi evődött édesen:
»Drágám, ha csók kell, én is itt vagyok
És nekem nem kell — kukorica sem...«

— Kacagtak... s rá szemük összevillant,
Közbe felriadt a galamb csapat
S most meg ott fenn az kezdett kacagni:
Oly édesen csattogott valami,
Egy félreeső oszlopsor alatt...

Bodnár István.

Vadász—Szilveszter.

Írta: Remete Oszkár.

Az öreg esztendő ugylátszik érzi, hogy mennyi bajt hozott nekem, mert annyira siet bucsuzni. Csak most kiáltotta ki a kakukos óra a kétórát s már alig látom a betűt a papíron. Igaz, hogy az ablakom nem valami nagy s a mohás tető eresze messze kiugrik, a ház falát befutó iszalag is csak alig hagyja szabadon az ablakot. A mély ablakfülkében függő kalitkában a pirók már szárnya alá készül dugni fejét, de azután még egyet-kettőt ugrál és elsipolja esti üdvözlését. Az ablakdeszkán álló piros szegfű is erősebben illatoz, a hogy szokta a virág este felé. Korán lesz még, hosszú lesz a gondolato-

felsőbb egyházi hatóság mindent elkövet, hogy ez a kétségtelenül visszás állapot (t. i., hogy ott, Gindlicsaládban a protestáns gyermekek minden vallás oktatás nélkül nevelődnek fel) mielőbb megszűnjék." Ily intézkedésekről én még sem hivatalos, sem magán uton nem értesültem, de reményem, hogy meg fog történni.

Visszatérve az egyke-ügyhöz, ismétlem, hogy vallásoktatás és prédikálás itt nem segít sokat, míg a nép meg nem győződik arról, hogy a gyermek áldásnak, mint Isten áldásának hálás elfogadása nemcsak Isten iránt, a haza és emberi társaság iránt, hanem főként önmaga iránt való kötelesség, melynek megszegői nemcsak a tulvilágon, hanem már az életben is keservesen bünhődnek. Erről kell a népet felvilágosítani és meggyőzni; erre céloz azon indítványom, melyet az egyke-ügyben kiküldött bizottságnak becses figyelmébe ajánlottam s Kardos ur elle- nére is ismételve ajánlok.

Kölesd, 1908. december 22.

Lágler Sándor.

Dr. Moldoványi István †

A szeretet szent ünnepén az isteni Gondviselés mély gyászba döntött egy köztisztviselőben álló uri családot. Dr. Moldoványi István m. kir. közigazgatási bíró Budapesten, a múlt hó 25-én hosszas szenvedés után elhalt. Dr. Moldoványi István szépséges pályát futott meg, Bonyhádon született 1858 január hó 13-án, középiskolai tanulmányait a pécsi kath. főgimnáziumban végezte, hol kitüntetéssel tette le az érettségit 1874-ben. A jogot is ugyanitt végezte 1878. évben. 1878 május hó 16-án a jogtudományi államvizsgát is kitüntetéssel tette le. Erre május hó 19-én Malletter Rudolf hirneves irodájának, az ismert jogásznak patvaristája lett. E közben az 52. gyalogezred kötelékében 1878. év augusztus havában, mint tartalékos hadnagy november hóig részt vett a boszniai okkupációban. Ennek dacára már 1880. évi június hó 5-én a kolozsvári egyetemen jogtudorrá avattatott, majd pedig 1881. október hó 21-én. kitűnő sikerrel Budapesten megszerezte ügyvédi diplomáját. Ezzel kezében özvegy édes anyát és nővérét gyámolítva, Szekszárdon 1881. évi november hó 27-én ügyvédi irodát nyitott és ugyanott boldog családi életet kezdett Ujfalussy Jolánnal. Rövidre ezután, 1882. augusztus havában szülővárosába költözött, átvevén Muttnyánszky Béla ügyvédi irodáját. Szakismerete, nyílt őszintesége, mérhe-

megettem a vacsorát, az öreg még egy kötényre való fát hoz a tűzre. „Valami idő lesz, tekintetes uram, érzem a lábamban.” Már sokszor halottam ezt a mondását, de most egyszerre csak eszembe jut, hogy tulajdonképp mitől sánta az öreg. Meg is kérdezem tőle s mikor azon kezd, hogy „nagy sora van annak”, leültetem a patogó tűz mellé, hogy meséljen.

„Éppen ma lesz ötven esztendeje. Kicsit jäger voltam odaát a „gesztenyes-völgy”-ben. Meg akartam házasodni és azon voltam, hogy minél előbb biztos kenyérbe jussak. Így hát éjjel-nappal utána jártam az orvadászoknak.

Szilveszter volt, hozzá holdvilág, így hát kimentem lesre. Éppen éjfél kondított a doromlasi toronyóra — északi szél volt, odahozta a hangot — a mikor lövést hallottam a „Sasos” felől. Persze rögtön arra tartottam, de a hegytetőn, ahol most a vágás van, egyszerre csak hárman, három felül nekem ugrottak. Elvették a puskámat és odakötöztek az „egyes szilfá”-hoz, ahol az urak falatozni szoktak a „keskeny hajtás” után. Aztán ott hagytak, hogy fagyjak meg. Meg is fagytam volna, ha az egyik vissza nem jön s meg nem itat pálinkával. Megsajnál, de kiszabadítani nem mert . . .

Másnap délután találtak rám s a főerdész ur beküldött a kórházba. Akkor kezdtem jajgatni, mikor bevitték a meleg szobába. Azt mondták, csak a pálinka tartotta bennem az életet, de hushagyóig feküdtem a kórházban s azóta nyomorék vagyok. De a hóhérajaim megkerültek. Az egyik meghalt a börtönben, a másikat agyonütötte a fa, de a ki a pálinkát adta, az ma is él Amerikában . . .

Hja bizony, keserves Ujévnapja volt az!”

Aztán kiment az öreg lefeküdni . . .

Én is kilépek egy perczre az udvarra. A doromlasi óra most üti a tizenkettőt, az északi szél idehossa a hangot, csak úgy, mint felszázadál azelőtt!

tetlen szorgalma és e közélet terén kifejtett önzetlen tevékenysége nemcsak szülővárosában biztosította az általános szeretetet és tekintélyt számára, de Tolnavármegye törvényhatósága is honorálta e kiváló tulajdonságokat s mint Tolnavármegye bizottsági tagja, 1887. évi március hó 22-étől mint tiszteletbeli tiszti ügyésze jelentős szerepet vitt a közéletben. 1896 évi december hó 4-én közigazgatási ítélelőbíróvá nevezték ki, hol is képességei elismerésül 1908. május 5-én a hatásköri bírósághoz ítélelőbíróvá választották meg.

Moldoványinak közigazgatási bírónak történet kinevezetéséből politikai tőkét kovácsoltak az akkori lapok, heves szemrehányást téve Perczel Dezsőnek, ki az egyszerű vidéki fiskálist ilyen magas és előkelő állásba emelte. Hát Moldoványi lelkesen karolta fel Perczel Dezső választási ügyét minden alkalommal, de hogy kevés ember volt olyan rátermett s állotta meg becsülettel a helyét a magas bíró polcon mint ő, azt is készséggel kell elismerni mindenkinek. Moldoványi képességeit leginkább bíró társai honorálták. Kiválóan szorgalmas éles iudiciumu elme volt. Irodalmilag is sokat fáradt a bíróság határozatainak összegyűjtésével. Halála tehát gyász, szomorúság nemcsak minékünk, akik ismertük, de mondhatjuk az egész közéletre.

Az elhunyt holttestét Szekszárdra szállították s itt temették el általános nagy részvét mellett. A temetésen a közigazgatási bíróságot Szilassy Aladár közig. bírósági tanácselnök képviselte, ott volt Selcz József kuriai bíró is. A vármegye tisztikara testületileg jelent meg Simontsits Elemér alispán vezetése alatt, Bonyhádról is többen jelentek és ott volt Szekszárd intelligenciája is csaknem teljes számban. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. dr. Moldoványi Istvánné születet Ujfalussy Ilonka, mint az elhunyt neje egy a maga, valamint gyermekei: Pista, Etelka, Jolánka, Ilonka, Jenő, Erzsike, özv. Moldoványi Józsefné szül. Szép Etelka mint édesanya, Moldoványi Etelka nővére, Ujfalussy Lajos apósa, Ujfalussy Lajosné szül. Dória Róza anyósa, egy a maguk valamint az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett férj, édesapa, fiu, fivér, nő és rokon dr. Moldoványi István m. kir. közigazgatási bíró folyó hó 25-én reggel 5 1/2 órakor, életének 50-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szent-ségének ájtatos felvétele után az Urban jobblétre szenderült. A drága halott földi maradványa e hó 26-án délután 3 órakor fog a gyászházban (I., Bors-utca 6.) a róm. kath. egyház gyászszertartása szerint beszenteltetni és Szekszárdra szállítva, ott folyó hó 27-én d. e. 10 órakor újlagos beszentelés után az alsóvárosi temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1908. december hó 25-én.

VÁROSI ÉLET.

Városi közgyűlés. Szekszárd város képviselőtestülete 1909. évi január hó 2-án d. u. 3 órakor a városháza nagytermében rendkívüli képviselőtestületi közgyűlést tart a következő tárgyszorozattal: 1. Örfly Lajos választási elnök értesítése a képviselőtestületi tagok választásáról. 2. Előterjesztés a magyar aszfalttársaságnak járó összegnek egy összegben való kifizetése és ennek kölcsönvétele tárgyában. 3. A mezőrendőrségről szóló szabályrendelet megállapítása. 4. Frank Miksa kérvénye az ártézi víz használatára vonatkozó szerződés meghosszabbítása iránt.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

— **Községi tisztújítások.** A megejtett községi választásokról vett értesüléseink szerint a választások eredményéről a következőkben számolunk be. **Alsódnán:** I. bíró Róth Jakab, II. bíró Turban Jakab, pénztárnok Rohmann Péter, közgyám Paul Péter; előljárók: Schmidt Jakab, Merkler Jakab, Planics Nesztor. **Schmidt Dániel.** — **Várdombon:** I. bíró ifj. Schamberger Antal, II. bíró Schmidt Péter, pénztárnok Bósz Ádám, közgyám Gender György; előljárók: Habich Ádám, Schiller József, Pribenszki Alajos, Strauber István. — **Harcon:** I. bíró lett ifj. Renczes János, II. bíró Doszpod Pál, pénztárnok Vörös István, közgyám Vörös Pál; előljárók: Kul János Pesti, Pere János, Konkoly István Szücs, Takács János Kul. — **Öcsényben:** I. bíró Paprika János Horváth, II. bíró ifj. Bódai János,

pénztárnok Márkus Sándor, közgyám Keserü János; előljárók Tóth István Paprika, Tóth István Kis, Balint János, Fülöp István Kölkedi, Bencze János, ifj. Németh István, Ábró János Kis, Kis János Kovács. — **Siógárdon:** I. bíró Szücs József Fekete, II. bíró Komlósi Mihály Fejős, pénztárnok Sági István Grénus, közgyám Finta Mihály Péter; előljárók Málinger József Fejős, Tóth György Kis, Loboda Mihály Barsi, Sági István Málinger, Páli József, Návreczki József Árvai. — **Bátán:** I. bíró Símegei Mihály, II. bíró Máté Mihály, pénztárnok ifj. Szántó Mihály, közgyám B. Tóth Mihály; előljárók Siki Csopor Imre, Kis János, Németh Imre, Berta István, Kovácska István, M. Tóth István. — **Sárpilisén:** I. bíró B. Kovács János, II. bíró Czecei János, pénztárnok Dávid János, közgyám Kalmár János; előljárók Döme János, Egyed István, Kis István, Paprika Asztalos István. — **Tolnán:** I. bíró Ezer József, II. bíró Kaiser János, pénztárnok Steinbach János, ellenőr Kapitány Ferenc. — **Mözs:** I. bíró Werner János Kurtacker, II. bíró Varga János, pénztárnok Valentin János Föglein, közgyám Hegedüs J. Doszpor. — **Alsónyék:** I. bíró L. Kovács János, II. bíró Nagy István, pénztárnok Magyar István, közgyám K. Tóth István. — **Gindlicsalád:** I. bíró Bernrieder József, II. bíró Lázár György, helyettes bíró Pintér Ferenc, pénztárnok Braun Ádám, közgyám Szabó János. — **Bátaszéken:** I. bíró Tafner János, II. bíró Bakó Imre, pénztárnok Szabényi Mihály, ellenőr Kolbert János, közgyám Ritter Lőrinc.

**Kérjük a hátralékok bekul-
dését s az előfizetések meg-
újítását.**

HIREK.

— **Előfizetőinknek, lapunk barátainak, munkatársainknak a legboldogabb újévet kívánjuk.**

— **Személyi hírek.** Gróf Apponyi Géza főispán az ünnepeket és az újévet családjával együtt Bécsben töltötte.

Csávossy Béla nagybirtokos, a képviselőház volt háznagya, családjával együtt pár napot Szekszárdon időzött s itt Simontsits Elemér alispán vendége volt.

Dr. Szilassy Aladár közigazgatási bírósági tanácselnök december hó 27-én Szekszárdon részt vett dr. Moldoványi István volt közigazgatási bíró temetésén.

Dr. Selcz József kuriai bíró, volt szekszárdi kir. törvényszéki elnök pár napot rokoni körben Szekszárdon töltött.

— **Újévi tisztelősek.** A beköszöntött újévi alkalmából régi hagyományos szokáshoz képest főnökeik előtt megjelentek a különféle hivatali ágazatok tisztviselői, hogy újévi szerencsekívánataikat kifejezzék. A vármegyei tisztviselőkart Forster Zoltán főjegyző vezette Simontsits Elemér alispánhoz, hol formás, szép beszédben biztosította őt a tisztikar törhetlen ragaszkodásáról. Az alispán tartalmas, közigazgatási ténykedésének egész programját adó beszédben válaszolt. Nagy feladatott tűzött maga elé — ugymond — anélkül, hogy dicsekedni akarna, kijelenti, hogy Tolnavármegye közigazgatását az országban a legelső helyre akarja emelni. Sokat kívánt tisztviselőitől, de nem kívánhatott annyit, hogy azok azt lelkiismeretesen ne teljesítették volna. Erre számít a jövőben is, mert tudja, hogy ő egy-magában, bármily erős is az akarata, nem sok sikert érhet el, ilyen lelkes, ügybuzgó, feddhetlen jellemű tisztikarral azonban semmimel lehetetlen. A közigazgatási pálya sok ódiummal jár. Magánérdekek ütköznek itt össze a közérdekkel s ott ahol a magánérdek háttérbe szorul, megszületik az — ódiom. Mondhatja azonban, hogy a nagyközönség alapjában véve igazságos s a meggett kötelesség az ódiom mellett, meg a magánérdeket szolgálók lelkében is a tisztelet érzelmét váltja ki. Haladjon tehát a tisztikar a kötelességteljesítés, hozzáférhetlenség útján, az ódiom tövisét megtartja ő maga magának, a tisztelet és elismerés babérját azonban teljes egészében átengedi a lelkes tisztikarnak, egyébként pedig hálásan köszöni az újévi üdvözlöt. A gyönyörű beszéd természetesen óriási hatást keltett, a megjelent tisztikar lelkesen megéljenezte az alispánt, aki velük még sokáig kedélyesen beszélgetett. A tisztikar nagy része ezután Forster Zoltán főjegyzőt is

fölkereste, kifejezve jókívánatait. **Hazslinszky Géza** kir. törvényszéki elnököt is szívélyesen üdvözlötte a bírói kar. A törvényszéki bírói és jegyzői kart **Kövessy Ödön** kir. törvényszéki bíró, a járásbírói és jegyzői karát **Kiss Károly** ítéltáblai bíró, a királyi törvényszék kezelő személyzetét pedig **Dicenty Lajos** irodai igazgató vezette. Az elnök keresetlen szép szavakkal köszöntötte meg a szíves ovációt. Dr. **Szentkirályi Mihály** polgármestert szintén felkereste a városi tisztikar. **Hilbert István** tanácsos üdvözlésére a polgármester tartalmas szép beszédben mondott köszönetet, melyben kifejté, hogy lelkes tisztikarának ügyét, mindenkor szívén viseli. A m. kir. pénzügyigazgatóságnál testületi tisztelgés nem volt. A tisztviselők egyenként keresték fel **Fink Kálmán** kir. tanácsos, pénzügyigazgatót, így köszöntötték az újév alkalmából.

— **Főispánunk üdvözlése** Simontsits Elemér alispán Bécsben időző főispánunkat az újév alkalmából a maga és a tisztikar nevében táviratilag üdvözlötte.

— **Katonai előléptetés.** A király **Vogler Alajos** cs. és kir. nyugalmazott huszárnagyot, az orsz. selyemtenyészési intézet főfelügyelőjét alezredessé nevezte ki.

— **Zichy Gyula gróf pécsi püspök a szakcsi kath. óvodának.** A kath. iskolák lelkes pártfogója, **Zichy Gyula** gróf pécsi püspök, ki csak nemrég a szakcsi kath. óvoda felépítésére 3000 koronát ajándékozott, amint nekünk írják, legújabbán ismét 420 korona rendkívüli segéllyel járult az ottani óvodó és dajka fizetésének kiegészítéséhez, amely összeget fedezet hiján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ez évre nem engedélyezte. **Zichy Gyula** gróf nemeslelkűsége magában hordja dicséretét.

— **Szilveszterest a kaszinóban.** A szekszárdi kaszinóban a hagyományos szilveszterest az idén is a legkedélyesebben folyt le. A kaszinó szép termei teljesen megtelt a jókedvű közönséggel s a vidám multság reggeli 6 óráig tartott. A hölgyek ez alkalommal igazán jól mulattak, mert két, három táncos is jutott mindegyiküknek. Jelen voltak: dr. Csizmadia Gézáné, Fridmann Béláné, Kamarás Béláné, Klieber Györgyné, Leopold Kornélné, Müller Ferencné, Mirth Lászlóné, Örfly Lajosné, özv. Orosz Lajosné, dr. Pesthy Pálné, Pirnitzer Béláné, Pazár Dezsóné, özv. Simontsits Béláné, Simontsits Andorné, Solcz Gusztávné, Sass Lászlóné, Vigand Jánosné, Fridmann Ilonka Herczeg Mariska, Hekler Gizella Budapest, Kamarás Józsa és Jolán, Klieber Gizella, Nászay nővérek, Orosz Flóra, Parrag Mártha, Varga Sárika, Vigand Hedvig, Janka és Eci.

— **A városi menedékházak karácsonyi ünnepe.** A Szekszárd város által fentartott három menedékházban december hó 20-án, délután folyt le a karácsonyi ünnepély. Nemeslelkű és jószívű adakozók pénzbeli adományai segítségével lehetett ez évben is a már évek óta szokásos karácsonyfákat a menedékházakban felállítani és szép ajándékokkal feldíszíteni. A városi iskolaszék megkeresésére **Tihanyi Domokosné** vállalkozott az ajándékok beszerzésére és egyes menedékházakban való kiosztására. Az egyes menedékházakban és pedig a Bátaszék-utcaiban **Ágoston Istvánné** és **Holub Jánosné**, az újvárosiban **Tekus Vilmosné** és **Nits Istvánné** és a református városrészben levő menedékházban **Halász Gézáné** és **Tribler Ilona** urhölgyek vezették az ünnepélyt és osztották ki az ajándékokat, ami nem csekély munka volt, mert több mint 400 gyermek kapott ajándékot. A kiosztást megelőzőleg minden egyes menedékházban a gyermekek az ünnepélyre vonatkozó verseket mondtak, melyeknek elmondásán meglátszott, hogy a menedékházvezetők foglalkoznak a reájuk bízott gyermekekkel. Csak az a kár, hogy a helyiségek oly szűkek s az újvárosit kivéve, a célnak meg nem felelők. Most is az érdeklődő szülők tizedrészt sem lehetett az ünnepélyhez beocsátani.

— **Áthelyezések.** **Mráz Henrik** csendőr főhadnagy, szekszárdi szakasz parancsnok hason minőségben **Nagykárolyba**, helyette **Szekszárdra Soltész Ferenc** turócszentmártoni csendőr főhadnagy helyeztetett át.

A pénzügyminisztérium **Vörösmarthy József** járási számvevőt saját kérelmére **Bonyhádról Galanthára** helyezte át.

— **Iskolafelújítás.** Görbő község képviselőtestülete egyhangulag elhatározta, hogy az ottani községi iskolát a növendékek nagy száma miatt fejleszti és a második tantermet felépítteti.

— **Kinevezések.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter **Kovácsné Nagy Lujza** szekszárdi polg. leányiskolai igazgatót és **Nyitrai Lajos** szekszárdi polg. iskolai tanárt a VIII. fizetési osztályba nevezte ki. — **Tokajiné Borbély Gizella** békéscsabai polg. isk. tanitónőt pedig, ki **Szekszárdon**, mint helyettes működött, a X. fizetési osztályban rendes tanitónővé nevezette ki.

— **Holub József** képesített tanárt, ki nagy tudással és szorgalommal műveli a történeti tudományt 120 korona havi segélydíjjal a Nemzeti múzeum Széchenyi osztályához nevezték ki.

— **A vármegye pénzei.** A m. kir. belügyminiszter leiratot intézett a vármegyéhez, amelyben felhívta, hogy felesleges pénzt az Országos Hitelszövetkezetnél helyezze el, mint amely intézet teljes garanciát nyújt az ott elhelyezett értékekre nézve. Az ajánlott pénzintézet lehet biztos, szerintünk azonban a vármegye felesleges pénzeit, természetesen megfelelő garancia mellett mégis csak jönevű vármegyei pénzintézeteknél kell elhelyezni, mert már is észlelhető a pénzpiac feszültsége s ilyenkor a fővárosi intézetek nagyon is szűkebbek, ime **Szekszárd** város most sem kapott amortizációs kölcsönt, pedig egy város talán mégis elég garancia a felvett összegre nézve. Hadd maradjon tehát itthon a pénz, amikor arra itt is olyan nagy szükség van.

— **Tartalékosok áthelyezése a pécsi honvédséghez.** A honvédelmi miniszter rendeletével a véderőtörvény értelmében 1908. december 31-ével nagyobb áthelyezések váltak esedékessé a közös hadsereg tartalékából a honvédségi tartalékba. Ezek keretében a pécsi 19. honvédegyalozredhez áthelyezték a következő vármegyénkbeli tart. hadnagyokat: **Boross Zoltánt** a 60. **Török Ottó** drt a 76. **Rosos Józsefet** a 82. **Schaller Kálmánt** a 71. **Mitweg Dénest** az 50. **Rózsay Elemért** a 66. gyalogezredtől.

— **Karácsonyfa ünnepek. Kölesden.** Az ev. egyház lelkes tanítója **Knabel Vilmos**, ki egy a magyarosítás terén mint az erkölcsnevelésben elért eredményért már többször kiérdemelte az illethekek elismerését, karácsony estjén, mint tavaly is, karácsonyfa ünnepet rendezett. Ez alkalomra megyénk íróit, póétáit kéri mindig fel alkalmi versek, párbeszédek megírására, melyből tudomásunk szerint jövő évben egy füzetre valót sajtó alá rendez, mint hogy ilyen nálunk Magyarországon még nem jelent meg. E verseket szavalták el az ünnep magasztosságát átérzve az ő növendékei. **Láglér Sándor** lelkész mondott lelkes s megindító beszédet. Az ünnepről mindenki a legmélyebben meghatva távozott. — **Udvariban.** Udvariban a róm. kath. iskola növendékei bámulatos ügyességgel játszották a tanító által írt karácsonyi pástorjátékot. A német ajku gyermekek is nagyon ügyesek voltak. Nemcsak a más vallásúak, de még a környékbeli puszták cselédsége is gyönyörrel szemlélte Jézus eljövételét. A látogatók nagy épülésére szolgált a játékok s a lelkekben mély nyomot hagytak. Ugyancsak ezen iskola növendékeinek szép karácsonyi ünnepélyt rendezett a tanító folyó hó 24-én este. A gyermekek áhitattal vették körül a szépen díszített karácsonyfát, a jelenlevőket pedig szép szavallással és énekekkel szórakoztatták. Mint-hogy Udvariban ilyenfelét soha nem láttak, az elragadtatás határtalan volt.

— **A tisztviselők lakbéré.** A tisztviselők lakbérének megállapítása nagyon sok helyen elkeseredést keltett. Így a pancsovai tisztviselők már gyűlést is tartottak, melyen tiltakoztak az V. fizetési osztályba sorozás ellen (Régen a II-ik fizetési fokban voltak.) Ujvidék állami tisztviselői **Csarsch Dezső** törvényszéki elnök vezetésével tisztelegtek **Balla Aladár** főispánnal, Ujvidéknek a negyedik lakásbérosztályba való sorozása dolgában. A főispán válaszában kijelentette, hogy kizártnak tartja, hogy a minisztérium Ujvidék viszonyait ismerve, tette a rendelkezést. A főispán kijelentette egyúttal, hogy a tisztviselők memorandumával azonnal Budapestre megy és **Teleki Arvéd** gróf képviselővel a miniszterelnököt fölvilágosítva, a rendelkezés megváltoztatását igyekszik kieszközölni. Amint már jeleztük a szekszárdi tisztviselőket is nagyon elkeseríti az új lakbér rendezés. Több oldalról vesszük a panaszos felszólalásokat, amelyre nem lehet egyéb feleletünk, mint az, hogy az itteni tisztikar is cselekedjék úgy, amint tettek az ujvidékiek. Foglalják írásba panaszukat s meg vagyunk győződve, hogy ami főispánunk is éppen úgy a lelken viseli az itteni tisztviselők szomorú sorsát, mint az ujvidéki s ismert befolyásával mindent elkövet, hogy a sérelem orvosoltassék. Tenni kell tehát és cselekedni tisztelt uraim, de

ha itt csak mindenki panaszkodik, de senki sem cselekszik, úgy bizony hasztalan várja bárki is a kétségtelenül súlyos sérelem orvoslását.

— **Elhalasztott bíróválasztás.** **Dunaföldvár**rott, mint onnan jelentik, mult hó 30-án kellett volna a bíróválasztásnak végbemenni. **Rásovsky Julián** főszolgabíró értesülvén a kisebbség terrorizáló viselkedéséről, egynéhány csendőrt kirendelt a rend főtartására. A főszolgabíró **Bodor György** eddig községi bíróként kandidálta, de a választók töredéke **Kozár József** földművest szerette volna a bírói székre juttatni. A két tábor között tehát megindult a harc. Iszonyú zaj és lárma keletkezett s már-már verekedésre került volna a sor, de a főszolgabíró a csendőrökkel szétoszlatta a gyülekezetet. A szétoszlátás néhánykor ismétlődött, míg végre a szolgabíró látva az izgatottságot, kellő tapintattal a bíróválasztást elhalasztotta és visszautazott Paksra.

— **Tolnavármegye a tüdőbetegek szanatóriumára.** A József főherceg szanatórium egyesületi vezetősége elszámolt a hozzá érkezett adományokról. E szerint vármegyénk területéről a következő adományok folytak be hozzá: **Bonyhádon** Szentiványi Miklós főszolgabíró kezdeményezésére járásának több községében 176 korona 22 fillért gyűjtöttek a községi előjáróságok. **Dunaföldváron** **Niebergall Nándorné** úrasznony lelkes fáradozása 65 koronát eredményezett. **Faddon Zányi György** plébános ur buzgólkodott a gyűjtésben. A gyűjtés eredménye 35 korona. **Gyöngyösön** **Báró Jeszenszky György** főszolgabíró ur lelkesen toborozta össze lelkes gárdáját, akik szíves készséggel vállalták a gyűjtés munkáját. **Györgyev Jánosné**, **Pordán Juliska** urhölgyek, **Kis József**, **Jakob Konrád**, **Pellinger Keresztély**, **Rettinger István**, **Botos Péter**, **Hanzel Henrik**, **Oravszky László** urak és a községi előjáróságok 420 korona 66 fillért gyűjtöttek. **Hégygyészen** **Gróf Apponyi Gézáné** urasszony gyönyörű sikerű gyűjtést végzett és **Ferrands Mária**, **May Erzsébet**, **Dubniczky Irma**, **Steinal Mariska**, **Wagner Olga**, **Leicht Ida**, **Kliemes Antalné**, **Dubniczky Lászlóné**, özv. **Döry Vilmosné** urhölgyek és **Faludi Ádám** ur segítségével 277 korona 07 fillérrel gyarapította az alapot. **Kakasd** községben **Anderle József** plébános ur hívei között filérenként 13 koronát gyűjtött az emberbaráti alapnak. **Kétyen** **Hammel Alajos** vállalta a gyűjtést és 25 korona 08 fillért küldött az embermentő alapnak. **Kurdon** **Hradek Xavér** plébános ur emberszeretettel, hathatós támogatásával segítette emberbaráti alapunkat. Fölkérésére **Halász Lajosné**, **Gyulai Józsefné** és **Adametz Mária** urhölgyek buzgó gyűjtésükkel 40 korona 41 fillérrel járultak az embermentő akció sikeréhez. **Lenygyelen** gróf **Apponyi Sándorné** fáradozott az embermentő akcióban és 37 korona 25 fillért küldött. **Nagydorogon** gróf **Széchenyi Sándorné** 38 koronát gyűjtött embermentő alapunknak. **Paks** **Streicher József** apátplébános ur buzdítására **Geyer Ella**, **Kiss Jánosné**, **Sánek Bella** és **Pummersheim Teréz** urhölgyek nagy szeretettel munkálkodtak a siker érdekében. **Lelkes** fáradozásuk eredménye 44 korona 18 fillér. **Pakson** **Kurz Flóra** urhölgy vette kezébe a gyűjtés munkáját és 51 korona 42 fillért küldött az alapnak. **Pakson** még méltóan vette ki részét a munkából **Rásovsky Julián** főszolgabíró is, aki 68 korona 10 fillért gyűjtött az emberbaráti intézménynek. Ugyancsak **Paksról** érkezett dr. **Somogyi Zsigmond** ur 32 korona gyűjtése is. **A paksi járásban** az emberszeretet nevében talpra állottak — a nemes ügyért érző községek. Különösen sokat fáradoztak dr. **Grosch Józsefné** urasszony, **Rabbinek Gizella**, **Rabbinek René** és **Reich Margit** urleányok. A szorgalmas munkának szép eredménye volt, mert 416 korona 74 fillért gyűjtöttek a hazai ügynek, az embermentés nemes feladatának. **Pincehelyen** özv. **Krasznay Gyuláné** vette a kezébe a szegény tüdőbetegek ügyét és 30 koronát gyűjtött az alapnak. **Szekszárdon** **Bajó Pál** járási főszolgabíró ur községi előjáróságaival szép sikerű gyűjtéssel számolt be az egyesületi pénztárnál. **Bátaszék**, **Báta**, **Gindlicsalád**, **Sióagárd**, **Mözs**, **Öcsény**, **Alsónyék**, **Harc**, **Várdomb**, **Szedres** községek nagyobb adománnyal járultak a sikeres gyűjtéshez. Az eredmény 315 korona 32 fillér. — Özv. **Simontsits Béláné** urasszony is mozgalmat indított a szegénysorsu tüdőbetegekért. **Lelkes** fáradozásának eredménye 23 korona 23 fillér. **Tamásiban** **Szévald Móric** járási főszolgabíró ur állott az akció élére. Egész táborok vonult fel és ugyszólván, fillérenként gyűjtöttek össze a 265 korona 51 fillért.

— **Köszönetnyilvánítás.** A szekszárdi állandó menedékházakban a karácsonyi ünnepek alkalmából felállított karácsonyfákra és az ezen menedékházakba járó gyermekek részére ajándékok beszerzésére pénzbeli adományokkal hozzájárultak a tolnamegyei nőegylet 30, a szekszárdi takarékpénztár 20, a hitelbank 10 és a népbank 10, valamint Mozsgai Sándor 2 koronával. Fogadják az adakozók ez uton a gyermekek hálás köszönetét.

Tihanyi Domokosné.

— **Adományok a szekszárdi népkonyhára.** A népkonyhára adakoztak: gróf Széckenyi Sándor Nagydorog 20 kor., Weiner Jakab Janyapuszta 3 zsák burgonya, Tóth János Szekszárd 37 kor. régi sütemény és három kenyér. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom.

Bezerédj Pál s. k.

— **Szekszárdra visszahelyezett pénzügyi titkár.** Dr. Borostyán Sándor pénzügyi titkár családi okokból nemrég Székesfehérvárra helyeztette át magát. Időközben azonban ott meghalt édes atyja, így saját kérésére a pénzügyminiszter Borostyánt ismét visszahelyezte Szekszárdra. A szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóság derék, szorgalmas, mindenki által szeretett tisztviselőjét nyerte vissza.

— **Nyilatkozat.** A több oldalról felmerült félreértések további kikerülése végett ezennel kijelentem, hogy a szerkesztésben most megjelent Garay János képes naptárban városunk köztisztviselőiben álló polgármesterének arcképe csupán azért következett a naptárban megjelent többi arckép után, mert a beosztásnál elsősorban az életkorra voltam tekintettel. Minden egyéb tendencia tőlem távol állott. Szekszárd, 1909 január 31. **Molnár Mór,** a Garay-naptár szerkesztője.

— **Uj évi üdvözlések megváltása.** Rácz József rendőralkapitány a Szekszárdon létesítendő szegényház javára uj évi üdvözlések megváltása címén 2 koronát küldött hozzánk, mely összeget a korábban befolyt adományokhoz a szekszárdi takarékpénztárba elhelyeztük.

— **Eljegyzés.** Szilágyi Dezső színigazgató leányát, Erzsikét, Marosvásárhelyen eljegyezte ifj. Bányay Béla. E színész nő városunkban több ízben is játszott.

Tolnai Artúr szekszárdi főgimnáziumi tanár eljegyezte özv. Orosz Lajosné urnó leányát, Flórárt.

Dr. *Dallmann Gusztáv* tolnai orvos eljegyezte Tolnán *Parlt Ellát.*

Ginther András állatorvos eljegyezte Tevelen *Kirtz Bertuska* tanítónőt, *Kirtz István* és neje *Janosits Irma* urasszony leányát.

Berényi Győző kir. mérnök eljegyezte *Kellner Margitot,* *Kellner Zsigmond* dr. orvos leányát. Tatatóvárosból.

— **Mérnökök karrierje.** Maholnap ugy szólnak egyedül csak a mérnöki pálya lesz az, ahol boldogulni és érvényesülni lehet. A fiatal-ságot nem győzzük eléggé buzdítani, hogy magát erre az ugyan terhes, de mégis szép boldogulást jelentő pályára kepezze. Ime a példák: Mint értesülünk, a fiúmei Danubiusz hajógyár a szekszárdi származású Ferdinánd Lajos haditengerészeti mérnököt a központi vezetőségénél 12 ezer korona illetménnyel főmér-nökkül alkalmazta. A fővárosi villanyos részvénytársaság pedig Örfly Jenő mérnököt alig két évi szolgálat után 4400 koronás fizetésre léptette elő.

— **Házvétel.** Bajó János árvaszéki ülnök megvette az újvárosi Koszoru István-féle házat 17050 koronáért. — A Fürst-féle Várköz-utcai házat pedig Braun Sándor vette meg 18 ezer koronáért.

— **Magyar bíró.** Mucsi községben folyó hó 21-én élénk érdeklődés mellett folyt le az előjárók választása, amennyiben két párt is kérvénnyel fordult a választást vezető főszolgabíróhoz, hogy jelöltjüket kandidálja. Az egyik párt Nöth Miklóst, a másik Strigenz Imrét öhajtottta. A főszolgabíró igaz tapintattal engedett a két párt kérésének és jelöltjüket kandidálta. A eredmény pedig az lett, hogy a magyar érzelmi és jól magyarul beszélő régi bíró, Ruppert Györgyöt választották meg újra nagy lelkesedéssel.

— **Halálozások.** Szabó Gyuláné szül. révkomáromi Németh Anna 1908. évi december hó 27-én, délelőtt 1/2 12 órakor, életének 67. évében elhunyt. A boldogultnak földi maradványait Szentiványon 29. délelőtt 11 órakor szentelték be a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint és Szekszárdon helyezték örök nyugalomra. Halálát gyászolják: Szabó Gyula férje, Erzsébet Steinsdörfer Józsefné, Ilona dr. Hirmann

Ferencné gyermekei, Németh Franciska férj. Vaszari Jánosné, Németh Klotild özv. Lévy Istvánné nővér-i, Steinsdörfer József, dr. Hirmann Ferenc vejei. Vaszary János, Késmárky Iván sógorai, ifj. Steinsdörfer József, Hirmann Gyula, Hirmann Ferenc, Hirmann Dóra unokái.

Egy általános tiszteletnek örvendett urinő költözött el körünkből. **Agoston Károly** mérnök, volt vármegyei főszámvevő özvegye, **Agoston István** táblabíró, helyettes törvényszéki elnök édes anyja halt meg e hó 1-én, hosszas szenvedés után. Az elhunyt egyike volt a régi világ egyre ritkuló lelkes hölgyeinek. Tevékeny része volt az Egyesült Szekszárd Tolnamegyei Nőegylet megalkotásában s annak ügyeit, mint elnök éveken keresztül a legnagyobb buzgalommal vezette. Temetése január hó 3-án délután fél 4 órakor megy végbe. Halálát gyászolják: **Agoston István** és neje **Patrács Anna,** **Agoston Gabriella** és férje lovag **Kotvicsi Zsorszky Zsigmond,** mint gyermekei, illetve menyé és veje. **Agoston Erzsébet,** **Agoston István,** **Agoston Károly,** **Zsorszky Ilona** mint unokái. **Pápe Lajos,** **Pápe Gyula,** **Pápe Máriaanna,** mint dédunokái. Édes anyjuk: özv. **Pápe Dénesné.**

Özv. **Bocskár Istvánné** szül. **Szabó Erzsébet,** Alsónyéken, élte 74-ik évében, özvegye második havában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése mult hó 31-én ment végbe nagy részvét mellett. A boldogultban **Bocskár Ferenc** alsónyéki tanító az anyját vesztette.

Özvegy nagytanyi és zalachi **Szalachy Sándorné,** született **Kurz Julia,** meghalt Sződön 67 esztendőskorában. Az elhunytban **Kurz Vilmos** árvaszéki elnök testvérét gyászolja.

Id. **Kühnel Márton** mult hó 26-án életének 59-ik évében elhunyt. A boldogult földi maradványait f. hó 27-én a kárászai róm. kath. sírkertben a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A boldogultban **Pirkner János** szálkai jegyző apósát gyászolja.

Prilisauer József, Frigyes főherceg nyug. gazdasztije 83 éves korában Mohácson elhalt. Az elhaltban **Boda Géza** kir. törv. jegyző nagyatyját gyászolja.

— **Köszönetnyilvánítás.** A szekszárdi fa- és építőmunkások által december 20-án megtartott műkedvelő előadáson felülfizettek: **Heller Mór** 4-80, **Reich Ármind** 3, **Leopold Lajos** 2, **André István** 2, **Elkán Ármind** 2, **Fehér József** 2, **Bartó Vilmos** 1, **Kancsár Lajos** 1, **Katcz István** 1 korona, **Schmidek Mór** 80, **Hecht N.** 80, **Helper István** 40, **Rácz József** 40, **Czak József** 20, **N. N.** 20, **Végh János** 20, **László László** 20, **Varga Pál** 10 fillért melyért hálás köszönetet mond a Rendezőség.

— **Uj községház.** Mucsi áldozatkész lakossága a folyó évben uj községházat építtetett, mely az államépítészeti hivatal kiküldöttjeinek megvizsgálása után most adatott át rendeltetésének. A csinos és tágas épület huszezer koronába került.

— **1909.** A tegnap megkezdett Kírisztus születése utáni 1909-ik közönséges év a világ teremtése óta a 7780-ik, a görög egyház kor-számítása szerint a 7507-ik, a zsidók korszámítása szerint az 5669—5670-ik és Mohamed me-nekülése óta az 1327-ik. Az uj évben két nap és két holdfogyatkozás lesz, melyek közül nálunk a június 3-án éjjel 11 óra 53 perckor kezdődő és június 4-én reggel 5 óra 38 perckor végződő teljes holdfogyatkozás lesz látható. A farsang 7 hétig tart. Kezdődik január 7-én és végződik február 23-án.

— **Megnyílik a népkonyha.** A szekszárdi népkonyha, ez a *Bezerédj Pál* főrendiházi tag, selyemtenyészési miniszteri meghatalmazott el-nökleite alatt álló nemes intézmény január hó 4-én kezdi meg áldásos működését. Az étel ki-osztást a f. évben is *Triebler* Ilona urhölgy végzi.

— **Sötét bűn.** Régóta ismert dolog, hogy megyénk egyik másik községében a születések számának mind kisebbé válása nem természetes uton történik. Míg végre e napokban egy vért föllázító, nyomorult, embertelen gaztett nyomra vezetett. Felsőnána községben karácsony hetének keddjén kis fiúk a községfelett lévő temetőbe mentek orgonavesszőt vágni. Amint az árkon át mentek, mellettük let ruhátlan csecsemőt pillantottak meg. Rögtön lesiettek a faluba hirt adni a látottakról. Megállapították ezután, hogy a csecsemők-kora szülöttek s azokat valami sajtar feléből ugy öntötték oda. Óriási megbotránkozás szült az a jobb érzésűeknél. A föltámadt lelki-ismeret, az önvád pedig a község házára vezette

a tettest, az ikrek atyját, egy igen jómódu pol-gár embert **Walter Jánost,** ki följelentette ma-gát, hogy ő „tette” oda a gyerekeket. Ezen a nyomon elindulva kitudódott az egész ocsmány dolog, amelynek alapján **Walter feleségét** rögtön letartóztatták és ugyancsak letartóztatták **Wein-berger Béla** gyönki sebészt is, akit a **Walter** név végzett műtéttel vádolnak s akit többször illettek az angyalcsinálás vádjával, de kire mind ezideig nem lehetett azt ily kézzel foghatón rábizonyítani. Most aztán kíváncsian várjuk az ítéletet, mert biztosak vagyunk benne, hogy ezzel példát statu-álnak majd, amely kigyógyítja ebből a nyomorult bajból azokat, akik ily módon dolgoznak a magyar nemzet jövőjének aláásásán.

— **Oltárszentelés Hanton.** Folyó hó 26-án szentelte fel **Klein József** apari plebános, a hanti templom új főoltárát, melyet az Amerikába ki-vándorolt 15 hanti lakos áldozatkészsége állított. Az új oltár, melyre az Amerikában levő honfi-társaink 1000 koronát adtak össze, gyönyörű faragású mű, melyet a jó nevű **Rünggaldier** cég készített. Beszentelés előtt **Klein József** plebános rövid, de igen szép beszédben emlékezett meg a kivándoroltak nevezetű küzdelmeiről, kik e nehéz küzdelemben sem feledkeztek meg az Istenről és hazájukról. Isten iránti szeretetük s hazájokhoz való ragaszkodásuk fényes jele e szép oltár, a melyről minden alkalommal Isten áldását fogja kérni ugy az adakozókra, mint hozzátartozóikra, Beszentelés után celebrálta **Klein József** plebános az első misét az új oltáron, mialatt a tanító vezetése alatt egy férfikar **Müller-féle** énekeket adott elő.

— **A róm. kath. óvoda művészestélye.** A **Simontsits Béláné** vezetése alatt álló szekszárdi róm. kath. óvoda és gyermekmenhely javára február 1-én rendezendő művészestélyi iránt mindenfelől nagy az érdeklődés. A többfelől jövő kérdezősködésre tudatjuk, hogy **Medgyaszay Vilma,** **Molnár Ferenc,** **Jacobi Viktor** le-jövelele végleg elhatározott dolog. Külön prog-ramot azonban nem adnak ki. A felsoroltak mindegyike kész program, azaz biztosíték arra, hogy a résztvevő közönség olyan hatalmas műélvezetnek lesz részese, amelyhez hasonlót vidéken nem egyhamar nyujtanak a szórakozást kereső közönségnek.

— **Anyakönyvi közlemények.** Szekszárdon. 1908 dec. 24 től 31-ig született: 6 gyermek, 5 fiu és 1 leány. Kihirdetett: **Traubert Henrik—Vesztergombi Teréziával,** **Czank József—Hirt Máriával,** **Fejes Károly—Kovács Erzsébettel,** **Wolher József—Tóth Rozáliával,** **Hauszknacht János—Klézl Juliával,** **Csuka József—Grósz Rozáliával,** **Csuka Ferenc—Markwart Juliával,** **Klézl Ferenc—Kun Rozáliával,** **Szilágyi József—Finta Ilonával.** Meghalt: **Kun Lajos** 1/2 éves, **Bognár Pál** 47 éves, **Zeman György** 48 éves. 1908. évben szü-letett 387 gyermek, 200 fiu és 187 leány. Kihir-dettetett 163 pár. Házasságokkötött 148 pár. Meg-halt 466 egyén, ebből a kórházban 175.

— **Kátortanító választás.** **Walz János** szakcsi osztálytanítót december 28-án a baranyamegyei Magyarhertelenden öt pályázó közül egyhangulag kátortanítónak választották.

— **Kath. népszövetségi gyűlés Szakcsón.** December 27-én látogatott népszövetségi érte-kezet volt a kath. körben. Amint tudósítónk írja: **Vitkovits Ferenc** ismertette a népszövetség egy esztendei működését s további lelkes kitar-tásra buzdította a tagokat. Indítványára feliratilag fordultak a magyarországyüléshöz a kath. auto-nómia megvalósítását illetőleg s a következő táv-iratban üdvözölték **Rakovszky Zoltánt,** a nép-szövetség elnökét: A szakcsi népszövetségi tagok hódolattal köszöntik nagyméltóságodat, mint a diadalmas katolikus népszövetség zászlótartóját! Végül **Hortobágyi József** káplán buzdította ki tartásra a tagokat s kérte őket új tagok tobor-zására. Gyűlés után több új tag jelentkezett.

— **Szabadlábra helyezés.** Mint már korábbi számunkban irtuk, özv. **Kovács Ferenc** név viz-sgalati fogságba helyezte a kir. törvszék v. bírāja annak a gyanunak az alapján, hogy férjét meg-mérgezte. Az 1906 augusztus havában elhalt férj hullájának exhumálását a törvszék viz-sgáló bírāja elrendelte s a még feltalálható volt lágyrészeket vegyi vizsgálat végett **Felletár Emil** országos bírósági vegyészhez küldte fel. Tegnap érkezett meg az országos bírósági vegyésznek az a véleménye, hogy a hullarészekben az állítólagos phosphor mérgezés ismérvei feltalálhatók nem voltak. Ennek a véleménynek az alapján a kir. trvszék vizsgáló bírāja a terheltet ujév első napján szabadlábra helyezte.

— **Misszionáriusok Bonyhádon.** A karácsonyi ünnepek alatt három lazarista misszionárius időzött Bonyhádon, hol szent beszédeket tartottak s gyóntatást végeztek. A misszionáriusok közül kettő magyar származású.

— **Hitoktatói állás szervezése** A szekszárdi ref. egyház presbiteriuma ma délelőtt tartott ülésen elhatározta, hogy 1000 korona évi díjazással külön hitoktatói állást szervez. A hitoktató egyúttal káplán is lesz s ezért a lelkes lakással és élelmezéssel látja el.

— **Az aszfalt ára.** Dr. Szentkirályi polgármester minden alkalmat megragad, hogy a városnak, ahol, lehet, egy pár garast megtakarítson. A képviselőtestület mai ülése elé, most is egy ilyen praktikus indítvánnyal járul, azzal, hogy a város egy összegben fizesse ki az aszfalt-társaságnak járó összes költséget, ami által 3000 koronát megtakaríthat. — Mivel a városnak készpénze nincs, a 70—80 ezer korona összeget a Szekszárdi Takarékpénztártól veszi fel 10 évi törlesztésre, 5 $\frac{1}{4}$ % kamatra.

— **A mulatság vége.** A karácsonyi ünnepeket Szekeson egy-két nappal még rendesen megtoldják. Aprószentek napján mulatozás közben a község nagyvendéglőjében Turi János jól összehajkált legénypajtását Besenyei Jánost, aki most élet és halál között lebeg, Turi Jánost a csendőrség vette pártfogásába.

— **Marakodó eb.** Szekszárdon, a Magyar utcában szerdán egy veszettségre gyanús eb fekküdt az utcán, Csötönyi István Bálint szekszárdi gazda fegyverrel közelített az eb felé, rá is lőtt, de nem találta a kutyát, mely a lövés után Csötönyire rohant s kezét összemarta, valamint Csötönyi kutyáját is megmarta. A marakodó kutyát nem sikerült elfogni.

— **Baleset.** Hradek Ferenc szekszárdi városi rendőr irnok mult hó 30-án hivatalos eljárás közben a pincesoron a sikos uton elcsuszott s lábát kifecamította.

— **Minden szülősgazda** ingyen és bérmentve kérje a „Millenium-telep Nagyósz, Torontálmegye, magyar vagy német vagy román vagy szerb főárjegyzéket a legjobb fajú és válogatott minőségű szülőoltványokról.

— **Mozgófényképek.** Bozóky Imre műorás és bioszkop-tulajdonos egy pár nap óta időzik városunkban s igazán megérdemli a közönség pártfogását, mert képei oly tiszták és szépek, hogy ritka az a vállalat, mely oly jó képeket nyújtott volna Szekszárd közönségének. Komoly képei általános megilletődést keltenek, míg a vig képek falrengető kacagást idéznek elő a közönség körében. Tény az: aki olcsón akar mulatni és a mulatás mellett tanulni, az nézze meg Bozóky vállalatát.

— **Tűzeset Bátaszéken.** f. hó 28-án d. e. 9 óra után kigyuladt a Király-ut 335. sz. alatt Hauwatzter János cserépfődeles háza, még pedig ott, a kémény rossz építése következtében a padlásokon fölhalmozott takarmány. A gyorsan megjelent tűzoltóság úgy a hozzáépített, valamint a szomszédos nádfődeles házakat megmentette, a kigyuladt ház teteje azonban teljesen leégett.

— **Rendőri hírek.** Takács Pálné kutyája Bölcskén Sente Mihályné ottoni lakost megmarta s rajta súlyos sérülést ejtett. A gondatlan tulajdonost feljelentették. — Marton János szekszárdi lakos tyukóját eddig ismeretlen tettesek föltörték s abból a gyukot ellopták. — Sáfrán János nagydorogi lakost Gerendai János ugyanottani lakos szóváltásból kifolyólag egy vasvillával 2-szer fejbe ütötte, míaltal rajta 21 napig gyógyuló testi sértést ejtett, miért is a tettes a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentetett.

MUZEUM.

— **Felolvasás.** Ma este pont fel 9 órakor felolvasás lesz a szekszárdi muzeum nagytermében. Kovács Aladár igazgató-úr olvas föl: Általános néprajz címmel s előadását 60 vetített képpel élénkíti. A kiválóan érdekesnek ígérkező felolvasásra ismételen felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

— **A szekszárdi dalárda ereklői.** A szekszárdi régi híres dalárdának ereklői a szekszárdi muzeumba kerültek. A dalárda ugyanis megszűnt, volt elnöke Boda Vilmos ezért az alapszabályok értelmében a városnak szolgáltatnia be a régi dicsőséget hirdető nyereségy tárgyakat, amelyek most a képviselő testület határozatából a muzeum őrizetére bíztattak. Az itt elhelyezett emléktárgyak a következők: Egy fehér selyem zászló, 2 drb. ezüst babérkoszorú s 2 drb. ezüst serleg.

Fogorvos Kovács J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpadlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — Szegényeknek rendel délelőtt 8—9-ig és délután 1—2-ig.

SPORT.

— **Vadászat.** Sztankovszky János kir. kamarás nagybirtokos, sikerült vadászatot rendezett kajdaci birtokán. A házigazdán s három fián kívül többek között Széchenyi Sándor gróf, Perczel Dezső v. b. t. t.-ok, Perczel Béla, Döry Hugó, Döry Jenő, báró Schell József, ifj. Jeszenszky József, Perczel István, Perczel József vettek részt. 630 nyul esett és 9 fogoly.

VIDÉK.

A dunaföldvári állami gyermektelep karácsonya. A dunaföldvári telepbizottság az államilag gondozott gyermekek részére ünnepi beszéddel s különféle ajándékok kiosztásával egybekötött karácsonyfa — ünnepélyt rendezett. A lélekemelő ünnepély mult hó 22-én délután az Egyenlőségi Kör díszes nagy termében megkapó szépen sikerült. A 290 apró gyermek boldogan nézte a kivilágított s gondos kezekkel felcímázott gazdag karácsonyfa, könnyes szemekkel meghatva fogadta azt a sok, fényes szebbnél szebb ajándékot, amelyekkel lelkes nők és férfiak az édes szülőket helyettesítve, őket elhalmozták. A nagyteremnek majd boltozatáig erő hatalmas karácsonyfa, Korniss Gézáné, Molterer Irma, Niertit Béláné, Ósz Anna, Reichardt Gusztika és özv. Zaáry Istvánné urinők díszítették fel, a rávaló ajándékokat is lelkes urinők adták össze. És pedig a következők: Daróczy nővérek 150 süteményt, Dezső Endréné 85 almát, Korniss Gézáné 150 süteményt, Kovácsné Povátsz Ida 200 narancsot, Dr. Lévai Dezsőné 150 süteményt, 87 almát, diót, fűgét, mogyorót, Molterer Jánosné 200 süteményt, 100 almát és diót, Niertit Béláné 300 süteményt, 100 almát, diót, Ósz Anna 210 süteményt, Reichardt Jusztika 1 kosár diót, Ringbauer Józsefné sok-sok almát, fűgét, szilvát, Dr. Schöber Lászlóné 200 süteményt s özv. Zaáry Istvánné 150 süteményt, 150 almát küldött a szeretet oltára s a kis elhagyott gyermekek hálás köszönettel vették és mohón falatozták a tenger sok jó ennielót. Ezen lelkes urinőkön kívül még 44-en adakoztak összesen 71 koronát, mely összegből 285 darab különféle ajándékot: babát, puskát, lovat, dobot stb. stb. vásárolt össze a telepbizottság. A ritka szép ünnepély leglelkesebb rendezője Niertit Béláné urasszony volt, aki napokon keresztül tett, fáradozott s áldozott a gyermekvédelem, a gyermek-szeretet e magas ünnep előkészítésén. A gyermek-sereg hálás köszönete, a telepbizottság hálás elismerése mellett minden bizonytal elölti lelkét az a tudat, hogy az elhagyott gyermekek segélyezésével a legnemesebb tettet vitte végbe, mely maga is boldogít. De kivettek részüket a nemes munkából: Dr. Lévai Dezső dunaföldvári telep orvos s Niertit Béla gyógyszerész, községi iskolaszéki elnök is, kik a gyermekliga, a gyermekvédelem állandó harcosai s kik minden alkalmat megragadnak s éjjelt nappallá tesznek tevékenységükkel, csak hogy nemes munkájuk diadalt arathasson! Ami a karácsonyfa-ünnepély lefolyását illeti, sok szépet lehet írni. Bíró Imre prépost-plébános lélekemelő megnyitója, majd Niertit Béla iskolaszéki elnöknek a gyermekliga érdekében tett buzdító beszéde végtelen tetszésben részesült s a száz meg száz elhagyott árva szemébe könnyeket csalt. Megható szép jelenség, az emberi szeretet ezen legszebb megnyilatkozása. Utánok: Kollár Zsófi, Török Margit, Hajós Teréz és Zách Johanna kis árvák szebbnél-szebb szavakat adtak elő, majd a 290 gyermek nevében Meszler József elhagyott gyermek mondott hálás köszönetet a felejtethetlen karácsonyfa-ünnepély lelkes rendezőinek, nemes adakozóinak, amely köszönő beszéd hallatára az összes jelenlevők szemében könny ragyogott! . . . S ezzel a teljes három hosszú órát igénybe vett kedves, felejtethetlen karácsonyfa-ünnepély véget ért.

Dunaföldvár, 1908 december 22. Crassus.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

— **Allamsegély.** Daxner Ferenc magyar-keri ág. ev. elaggott tanítónak évi 200 korona nyugdíj pótló államsegély utalványoztatott.

— **Magánvizsga.** Mult hó 16., 21. és 22-én magánvizsgálatok voltak Pakson és Szekszárdon. Mindkét vizsgálatnál Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő elnökölt.

— **Tanítóválasztás.** Klein Mór József simontornyai izr. tanító a vágujhelyi izr. iskolához választatott meg tanítónak.

— **Ingyen könyvek.** Az Országos Közművelődési Tanács elnöksége (Budapest, Muzeum-körút 10.) a felnőtt analfabéták részére ingyen küldi az Abécéskönyvet és a szükséges írószereket s egyben a tanítónak minden felnőtt után, kit írni és olvasni megtanít, 3 korona tiszteletdíjat ad.

— **Iskolaépítés.** A gyulai rk. iskola újra építésére 33.382 K 52 fillér költséggel árlejtés hirdettetett.

— **Árvaház.** Tolnán árva leányok részére árvaház létesítése van szóban.

— **Miniszteri köszönet és elismerés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Németh Márton, Simonmajor-Fácánkert-pusztai községi tanítónak a madarak és fák védelmére irányuló, közhasznú sikeres munkásságáért köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Megbízás.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a paksi állami polgári fiúiskolánál az 1908/9. tanévben az ének tanításával Hum József rk. tanítót, a torna tanításával pedig Király Ferenc polg. iskolai tanárt bízta meg heti 2—2 órára 160—160 kor. tiszteletdíj mellett.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csúzos bántalmaknál az „INDASZESZ“ bedörzsölése jó hatásúnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.”

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissít. Megóvja a testet a hideg káros betolyásától. Massagehoz (gyúró-kenőkúra) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csúsz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagszaggatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ“ össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszer-különlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész, Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országokban mindenütt Főlerakat: Szekszárdon, Miklós Aladár drogériájában. (2—10).

668 sz. 1908. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírósnak 1907. évi Sp. IV. 374/4 számú végzése következtében dr. Sárkány Ármán pécsi ügyvéd által képviselt, Krausz Ábrahám és fia javára, jár. erejéig 1908. évi július hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2060 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szikvz gép teljes felszereléssel lovak és kocsik nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a tamási kir. járásbírósg 1908. évi V. I. 225/6 számú végzése folytán 50 kor. után 1907 március 20-ik napjáól járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 26 kor. 12 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, alperes lakásán dombóváron Eszterházi-utca 109 szám alatt leendő megtáráására

1909. évi január hó 8-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tamási, 1908. évi december hó 20.

HAÁN GYULA, kir. bír. végrehajtó.

Szolid, praktikus, nagyon kedves ajándékok!

Nagy választék!

Alkalmi ajándékok

Fésű kazetták (készletek), zsebbeliecesserek, ridikülök, manikűr casetták s több eféle, a megajándékozott részén praktikus .: és nagy örömet hozó .:

Francia, angol, német és belföldi legelőkelőbb gyártmányu **PARFÜMÖK** (illatszerek), kazetták és egyes üvegek szép, tetszetős .: dobozban és anélkül .:

Alkalmi ajándékok

Nagy választék!

„Garay Drogéria“ Szekszárdon

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatától 9—52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.—
Szilgömb	30.—
Tölgyhasáb	31.—
Lágyhasáb	22.—
Lágygömb	19.—

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi-uj temető melletti fátelapról.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagy-tözsdeben** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Tolnavármegye legnagyobb játékáruháza

FEKETE HUGÓ

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

7 és 14 krajcáros áruk
óriási választékban

ugymint: ovodák, menházak és gazdaságok részére árendeménnyel. — Kézimunkák és kellékek. Továbbá:

Illatszerek, ingek, gallérok, nyak-kendők, zsebkendők, harisnyák, komót cipők, eső- és napernyők, gyermek és női kötények, valamint iskolatáskák, bőröndök, rövidárak, szabó kellékek, hajtésük, hajtük, kefeárak és tombola tárgyak **legolcsóbb árban** beszerezhetők.

Gramofonok tiszta hanggal
30 koronáért.

Nagy választék két oldalú gramofonlemezekből előnyös lemezcserevel.

Harisnya kötészet és fejelések
elfogadtatnak.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés karácsonyra egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 65l.

A legszebb kivitelben készülnek:
Medallonok, nagytások, olaj és aquarelle festmények.

Állandóan fűtött terem.

Sikerért kezeskedem.

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézelt és gallér-bobozok fényképpel.

**Névjegyek:
Eljegyzési lapok
Esketési és bál meghívók
Táncrendek**

modern kivitelben szerezhetők be a
Molnár-féle nyomdai műintézet r.-t.-nél
Szekszárdon

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénntöttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinék teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés! 10—52

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben, orvosiilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinék díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Fischl Lajos

butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai” kereskedő házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM
TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT.HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM   NEM A MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

Hirdetmény.

A szekszárdi «Ferenc»-közkórházban létesített babaképző-intézetnek 1909-ik évi tanfolyama **február hó 1-én** veszi kezdetét. A tanfolyamban részt venni óhajtok **1909 január hó 30-ig** jelentkezzenek személyesen vagy írásban okmányaik beküldése mellett a kórház igazgatóságánál.

A felvételhez szükséges okmányok:

1. Keresztlevél.
2. Erkölcsei és illetőségi bizonyítvány.

Husz évnél fiatalabb nők semmi esetben, negyven évnél idősebbek pedig csak az esetben vehetők fel, ha mint községi vagy kórbábák, illető hatóságai által küldetnek be.

A hallgatók kötelesek az intézetben lakni s ellátási költségeiket — havonként 16 koronát — a kórház gondnokságánál havonként előre megfizetni. Ezen havi ellátási díj szegény és szorgalmas tanulóknak elengedtetik az első havi részlet kivételével, melyet a felvételkor minden tanuló köteles előre lefizetni.

Vizsgadíj 40 korona.

Kötelesek ezenkívül a hallgatók a tankönyvet saját költségükön megszerezni.

A tankönyv ára 4 korona.

A tanfolyam tartama 5 hónap; az előadások magyar és német nyelven tartatnak. A tanfolyam bevégeztével vizsgálat tartatik s azok, kik annak sikeresen megfelelnek, **az egész országban érvényes** oklevelet nyernek; az oklevél kiadása előtt azonban kötelesek az előirt bábaeszközöket maguknak beszerezni.

Szekszárd, 1909 január havában.

A szekszárdi „Ferenc”-közkórház
igazgató-főorvosa.

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt úgy Magyarországon mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság“

szerkesztőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 26.** Kérje a »Szabadalmi Ujság« ingyen mutatvány-számát. 13—20

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozásu butorokat igen jutányos árakon.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kivánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124—908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros.

32—52

Ideális arcz-crème a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szepítő, májfolt és mindennemű arc-tisztatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárban Szekszárdon. 25—26

FRITZ L. GYULA

vas, szerszám és gazdasági gépraktára

Szekszárd, Dicendi-palota.

Ajánl **karácsonyi és ujévi ajándékoknak** alkalmas és hasznos tárgyakat, u. m.:

Konyhafelszerelési cikkek

Valódi acél evőeszközöket

Alpacca kanalakat

Rézmoszarakat

Hus- és gyümölcsdaráló készleteket

Decorált mosdószervizeket

valamint

Lüttichl vadászfegyvereket

Revorvereket

Asztalos-, lakatos- és

Kovács szerszámokat

Rudvasakat, tengelyeket

Kályhákat

Takaréktűzhelyeket

Továbbá **gazdasági gépeket**

Répa- és szecs kavágókat

Szénkénegezöket

és a vasszakmába vágó összes cikkek, feltétlen pontos és megbízható kiszolgálás mellett

Különféle acélkorcsolyák gyári árak mellett kaphatók.

—3

FUSZ FERENCZ

üveg- és porcellán kereskedő kéri a n. é. közönséget kibővített helyiségének megtekintésére.

3—3

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhímzőgépek

a jelenkor legtökéletesebb gyártmányai.

Singer családi, karikahajós, **Central-Bobbin** és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért **10 évi kezességet vállalunk.**

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kivánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és gazdas. gépraktárban

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Fióközetek: Dunaföldvár, Bonyhád.

99 908

38—52

Szekszárd, 1908. Molnár-féle nyomdai műintézet és szab. irólatzgyár r.-t. nyomása.